

Установа адукацыі
«Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
ВДУ імя П.М. Машэрава

_____ В.І. Туркоўскі
(подпіс)

Рэгістрацыйны № УД-_____/вуч.

Беларуская дзіцячая літаратура

(назва вучэбнай дысцыпліны)

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай
дысцыпліне для спецыяльнасцей:**

1-21 05 01-01 02 Беларуская філалогія (літаратурна-рэдакцыйная дзейнасць).
Літаратуразнаўства

(код спецыяльнасці)

(назва спецыяльнасці)

2020 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове дзяржаўнага адукацыйнага стандарту АСВА 1-21 05 01 – 2013 (зацверджаны і ўведзены ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 30.08.2013 № 88), вучэбнага плана ВДУ імя П.М.Машэрава па спецыяльнасці; _____

(назва адукацыйнага стандарту (адукацыйных стандартаў), тыповой вучэбнай праграмы (вучэбнай праграмы вядучай установы вышэйшай адукацыі праграмы (гл. раздзелы 5-7 Парадка)), дата зацвярджэння, рэгістрацыйны нумар)

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Л.Я. Глазман, старшы выкладчык кафедры літаратуры, кандыдат філалагічных навук _____

(Імя, імя па бацьку, прозвішча, пасада, вучоная ступень, вучонае званне)

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай _____ літаратуры _____
(назва кафедры - распрацоўшчыка вучэбнай праграмы)

(пратакол № _13_ ад ____16.05.2020____);

Навукова-метадычным саветам ВДУ імя П.М. Машэрава

(пратакол № ____ ад _____)

Экспертызу правёў _____ нам. заг. кафедры літаратуры па ВМР
Г.А.Гладкова

Тлумачальная запіска

Мэта выкладання дысцыпліны – пазнаёміць студэнтаў са шляхамі развіцця беларускай дзіцячай літаратуры ад вытокаў да сучаснасці, прааналізаваць асаблівасці творчасці пісьменнікаў для дзяцей, змест іх твораў, паказаць іх ролю ў літаратурным працэсе.

Задачы вывучэння дысцыпліны:

- даць студэнтам рознабаковыя веды па прадмеце;
- прасачыць гісторыю ўзнікнення і існавання жанравых форм;
- выпрацаваць навыкі аналізу мастацкага твора, уменне ацэньваць ідэйна-эстэтычныя вартасці мастацкіх з’яў, вызначаць пазнавальны і выхаваўчы патэнцыял твора;
- садзейнічаць выхаванню добрага эстэтычнага густу, развіццю самастойнага творчага мыслення;
- фарміраваць і развіваць сацыяльна – асобасныя кампетэнцыі студэнтаў, заснаваныя на ведах па прадмеце, эмацыянальна – каштоўнасным і творчым вопыце, што забяспечвае вырашэнне і выкананне грамадзянскіх, прафесіянальных задач і функцый.

Дысцыпліна адносіцца да кампанента **цыкла дысцыплін спецыялізацыі (кампанент установы адукацыі)**.

Пералік дысцыплін з указаннем раздзелаў (тэм), засваенне якіх студэнтамі неабходна для вывучэння дысцыпліны

№ п/п	Назва дысцыпліны	Раздзел, тэма
1	2	3
1	Гісторыя беларускай літаратуры	Старажытны перыяд. Гісторыя беларускай літаратуры XIX ст. Гісторыя беларускай літаратуры першай паловы XX ст.
2	Фалькларыстыка	Віды і жанры дзіцячага фальклору
3	Уводзіны ў літаратуразнаўства	Усе тэмы

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны (у тым ліку і патрабаванні адукацыйнага стандарту).

Змест вучэбнай праграмы і засваенне дадзенай вучэбнай дысцыпліны накіравана на забеспячэнне наступных кампетэнцый:

акадэмічных:

- АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.
- АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.
- АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.
- АК-4. Умець працаваць самастойна.
- АК-5. Быць здольным прадугадаваць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).
- АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры рашэнні праблем.
- АК-7. Мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных прыстасаванняў, кіраваннем інфармацыяй і працай з камп’ютарам.
- АК-8. Мець навыкі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

Сацыяльна-асобасных:

- САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.
- САК-2. Быць здольным да сацыяльных кантактаў.
- САК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовых камунікацый.
- САК-4. Валодаць навыкамі захавання здароўя.
- САК-5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

- САК-6. Умець працаваць у калектыве.

Інфармацыйна-камунікацыйныя кампетэнцыі:

- Валодаць метадалогіяй пошуку новага (інфармацыі, ідэй і да т.п.), метадыкай аналізу і адаптацыі ведаў да сваіх прафесійных запатрабаванняў.
- Умець ператвараць інфармацыю ў адмысловыя веды.
- Фармаваць інфармацыйную культуру якія навучаюцца.

Праектныя кампетэнцыі:

- Усвядомлена і самастойна планаваць прафесійную дзейнасць.
- Асэнсавана будаваць прафесійную кар'еру.
- Знаходзіць аптымальныя рашэнні інавацыйнага характару.
- Быць здольнымі ўвасобіць свае задумы ў інавацыйны праект і рэалізаваць яго.

Выпускнік павінен:

ведаць:

- 1) шляхі і галоўныя этапы развіцця нацыянальнай літаратуры для дзяцей ад вытокаў і да сучаснасці;
- 2) асноўныя этапы жыццёвага і творчага шляху дзіцячых пісьменнікаў;
- 3) узаемазвязь светапогляду і творчасці пісьменніка, асаблівасці яго стылю ці творчай манеры;
- 4) канкрэтна-гістарычнае, нацыянальнае і агульначалавечае значэнне мастацкіх твораў;
- 5) галоўныя ідэйна-эстэтычныя праблемы вивучаемых твораў, асаблівасці іх кампазіцыі і вобразна-выяўленчых сродкаў;
- 6) герояў твораў, адметныя рысы характару, месца ў сістэме вобразаў;
- 7) заканамернасці існавання і развіцця літаратурных жанраў;
- 8) літаратурныя крыніцы па тэмах дысцыпліны;

умець:

- 1) аналізаваць літаратурны твор, раскрываючы асаблівасці яго зместу і формы;
- 2) выяўляць падобнае і адрознае ў літаратурах для дзяцей розных часоў і народаў;
- 3) вызначаць месца твора ў мастацкай сістэме пісьменніка і ў літаратуры свайго часу;
- 4) ацэньваць ідэйна-эстэтычныя вартасці мастацкіх з'яў;
- 5) валодаць навыкамі выразнага чытання твораў для дзяцей;
- 6) працаваць з навукова-крытычнай і даведачнай літаратурай па дысцыпліне для паглыблення ўласных ведаў, больш шырокага разумення эстэтычнай і грамадскай каштоўнасці твораў ці ў цэлым творчасці пісьменніка, а таксама для развіцця ўмення самастойнай навукова-даследчай працы;

валодаць:

- 1) паняцыйна-тэрміналагічнай базай па дысцыпліне;
- 2) навыкамі аналізу твораў беларускай дзіцячай літаратуры.

Размеркаванне аўдыторнага часу па відах заняткаў, курсах і семестрах.

Усяго гадзін па дысцыпліне	Курс	Семестр	Усяго аўдыторных гадзін ____32____ (к-сць гадзін)		КСР	Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне	Форма правядзення заліка	Форма атрымання вышэйшай адукацыі
			Лекцыі	Практычныя заняткі				
52	3	5	18	14	0	залік	вусна	дзённая

Выніковая адзнака па дысцыпліне выстаўляецца на аснове СРД – сумарнага рэйтыngu по дысцыпліне, які разлічваецца як сярэдняе арыфметычнае адзнак па модулям. Вынік заліка афармляецца як “залічана” (ці “не залічана”) ў выніковай ведамасці. Крытэрыі ацэнкі ведаў разгледжаны і зацверджаны на пасяджэнні кафедры літаратуры (пратакол № 12 ад 21.05.2018). Інфармацыя размешчана на платформе інфармацыйна-адукацыйнага рэсурса «Moodle».

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№ п/п	Назва тэм	Змест
1	2	3
1.	Уводзіны. Вытокі беларускай дзіцячай літаратуры. Дзіцячая літаратура пачатку XX ст.	Паняцце аб дзіцячай літаратуры і дзіцячым чытанні. Спецыфіка літаратуры для юнага чытача. Перыядызацыя беларускай дзіцячай літаратуры. Агляд вучэбнай і крытычнай літаратуры па курсе. Фальклор – першааснова беларускай дзіцячай літаратуры. Узнікненне беларускага кнігадрукавання, распаўсюджванне вучэбных кніг (Ф.Скарына, С.Будны, Л.Зізаній). Значэнне твораў П.Багрыма, Ф.Багушэвіча, Я.Лучыны, А.Гурыновіча ў развіцці беларускай дзіцячай літаратуры Беларускае нацыянальнае адраджэнне. Адкрыццё школ, легалізацыя друку. Вучэбныя кнігі – “Беларускі лемантар”, “Першае чытанне для дзетак беларусаў”, “Гасцінец для малых дзяцей”. Цётка – дзецям. “Другое чытанне для дзяцей беларусаў” Я Коласа. Значэнне твораў К.Лейкі, Ф.Аляхновіча, В.Ластоўскага, М.Багдановіча ў развіцці беларускай дзіцячай літаратуры.
2.	Дзіцячая літаратура ў 20-я гады XX ст.	Перыядычны друк для дзяцей (часопісы “Зоркі”, “Беларускі піянер”). Дыскусія аб развіцці казачнага жанру ў літаратуры для дзяцей. Жыццесцвярджальны пафас паэзіі Я.Купалы, Я.Коласа, А.Александровіча, А.Якімовіча і інш. паэтаў гэтага часу. Паспехі і выдаткі ў літаратуры 20-х гадоў.
3.	Дзіцячая літаратура ў 30-я гады XX ст.	Далейшае развіццё дзіцячай літаратуры ў жанравых і тэматычных адносінах. Пошукі пісьменнікаў у стварэнні вобразаў юнага героя сучаснасці. Узбагачэнне мастацкага вопыту дзіцячай літаратуры творамі Я.Маўра, М.Лынькова, К.Чорнага, Я.Купалы, Я.Коласа, З.Бядулі. Жанр казкі ў дзіцячай літаратуры 30-х гадоў.
4.	Янка Купала – дзецям.	Маленства паэта. Вершы Янкі Купалы на старонках часопіса “Зоркі”: “Песня і казка”, “Мароз”, “Бай”, “Сын і маці”. Гісторыя напісання верша “Хлопчык і лётчык”. Паказ шырокіх жыццёвых перспектыв для моладзі ў вершах “Сыны”, “Алеся”, “Хлопчык і лётчык на вайне”. Купала – перакладчык дзіцячай паэзіі. Эстэтычнае і выхаваўчае значэнне твораў Я.Купалы для юных.
5.	Якуб Колас у дзіцячым чытанні.	Маленства пісьменніка. Гуманістычны змест апавяданняў “Дзеравеншчына”, “Сірата Юрка”, “У старых дубах”. Прырода і дзеці ў творчасці Я.Коласа (“На рэчцы зімою”, “Песня аб вясне”, “Зіма”, “Ручэй”). Сатырычны верш “Савось – распуснік”. Фальклорная аснова і павучальны змест казак пісьменніка. Паэма “Міхасёвы прыгоды”. Я.Колас – тэарэтык дзіцячай літаратуры.
6.	Змітрок Бядуля	Звесткі з біяграфіі пісьменніка. Пачатак творчай дзейнасці. Тэматыка, мастацкія асаблівасці апавяданняў 1912-1915 гг. (Пяць лыжак заціркі”, “Малыя дрывасекі”, “Велікодныя яйкі”, “Дзе канец свету?”). З.Бядуля – галоўны рэдактар часопіса “Зоркі”. Паэзія З.Бядулі для маленькіх. Аналіз казак пісьменніка.

7.	Янка Маўр	Старонкі жыцця Янкі Маўра паводле аўтабіяграфічнай аповесці “Шлях з цемры”. Навукова-пазнавальная аповесць “Чалавек ідзе”. Апавяданні Янкі Маўра 20-х гг. (“Слёзы Тубі”, “Незвычайная прынада”, “Лацароні”). Распрацоўка жанраў прыгодніцкай аповесці (“У краіне райскай птушкі”, “Сын вады”), раман “Амок”. Творчая распрацоўка пісьменнікам традыцыйнага сюжэта рабінзанады ў аповесці “Палескія рабінзоны”, твора нацыянальнай тэматыкі. Гуманістычны пафас, глыбокі псіхалагізм твораў пісьменніка пра апаленае вайной дзяцінства.
8.	Дзіцячая літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя	Увага беларускіх пісьменнікаў да тэмы Вялікай Айчыннай вайны. Некаторыя аспекты праблемы “дзяцінства і вайна”. Патрыятычная накіраванасць мастацкай літаратуры ў гады вайны, паказ мужнасці, жыццёстойкасці народа. Янка Брыль – дзецям. Здабыткі і пралікі ў распрацоўцы школьнай тэмы. Зварот да тэмы гістарычнага мінулага ў творчасці А.Якімовіча, Я.Маўра. Жанравае ўзбагачэнне пасляваеннай дзіцячай прозы. Звесткі з біяграфіі А.Якімовіча. Першыя кнігі пісьменніка “Тул бубна” і “Вершы”. Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў творчасці А.Якімовіча (“Аўтамат”, “Аладкі”, “Чарнавочка”). Сучаснасць і далёкая гісторыя ў аповесці “Базылёў курган”. Гістарычная панарама жыцця беларускага народа ў аповесцях “Адкуль ліха на свеце”, “Канец сервітуту”, “Кастусь Каліноўскі”, “Цяжкі год”. А.Якімовіч – казачнік і перакладчык. Тэматыка і праблематыка твораў М.Танка для дзяцей, тонкае разуменне асаблівасцей дзіцячага ўспрымання свету. Услаўленне смеласці і самаахвярнасці ў барацьбе за праўду (“Сказ пра Вяля”). Ідэя непераможнасці мастацтва (“Казка пра Музыку”). Казкі паэта з уласна аўтарскім сюжэтам (“Жук і слімак”, “Мухамор”, “Сярод лясоў наднёманскіх”, “Быліна пра касмічнае падарожжа Мураша Бадзіню”). “Лемантар” Максіма Танка як вандроўка па моўных сховах.
9.	Уладзімір Дубоўка – дзецям	Звесткі з біяграфіі У.Дубоўкі. Першыя творы для дзяцей (казкі “Музыка – чарадзеянік”, “Залатое дно”). Казачны зборнік У.Дубоўкі “Кветкі – сонцавы дзеткі”. Услаўленне подзвігу ў казцы “Як Сінячок да сонца лётаў”. Тэма чалавека і прыроды ў аповесцях “Жоўтая акацыя”, “Ганна Алелька”, “Як Алік у тайзе заблудзіўся”.
10.	Дзіцячая літаратура 1955- 1985 гг.	Літаратурна-грамадская атмасфера сярэдзіны 50-60 гг. Вяртанне на радзіму рэпрэсаваных пісьменнікаў. Здабыткі паэзіі А.Пысіна і Е.Лось. Прыродазнаўчыя нарысы і апавяданні В.Вольскага. Плённае развіццё прозы. Пашырэнне тэматычных абсягаў. Творы ваеннай тэматыкі ў чытанні дзяцей (І.Сяркоў, Г.Бураўкін і інш.). Краязнаўчыя кнігі В.Вольскага, У.Караткевіча. Свет дзяцінства і прыроды ў вершах Алега Лойкі. Агляд паэтычных зборнікаў. Драматургія для дзяцей. Звесткі з біяграфіі Э.Агняцвет. Тэматычная і жанравая шматстайнасць творчасці Эдзі Агняцвет. Паэтызацыя працы, тэма аховы прыроды, міру і дружбы, Вялікай Айчыннай вайны ў творчасці Э.Агняцвет. Выступленні Э.Агняцвет па праблемах развіцця дзіцячай літаратуры. Наватарскія пошукі А. Вольскага ў галіне тэм і жанраў. Спалучэнне паэзіі, прозы і драматургіі ў некаторых творах паэта. Тэма хлеба як чалавечай каштоўнасці. Асаблівасці азбук А.Вольскага. Інтэрпрэтацыя сюжэтаў казак Ш.Пера. Фальклорная аснова, выхаваўчая накіраванасць п’ес А.Вольскага.

11.	Станіслаў Шушкевіч	Звесткі з біяграфіі С.Шушкевіча. Першыя крокі ў дзіцячай літаратуры – казка “Звярыны бал” (1929) і новая рэдакцыя твора (1936). Арыентацыя паэта на фальклорныя традыцыі ў казках паэта. Маральна-этычныя праблемы ў вершах (“Хрыпаты пеўнік”, “Свавольнікі”, “Пайшоў коўзацца каток і г.д.). Тэма працы (“Мурашнік”, “Казка-быль пра рэпку”, “Трутні”) і паэтызацыя прыроды (“Вясна прыйшла”, “Усё зіма заснежыла”, “Кветкі-званочкі” і інш.). Асаблівасці паэтыкі вершаў С.Шушкевіча
12.	Васіль Вітка	Звесткі з біяграфіі В.Віткі. Гісторыя стварэння першай казкі для дзяцей “Вавёрчына гора”. Аналіз казак “Буслінае лета”, “Казка пра цара Зубра”. Вершаваныя жанры дзіцячага фальклору ў апрацоўцы В.Віткі. Майстэрства В.Віткі як апавядальніка. Выступленне паэта па праблемах выхавання дзяцей і развіцця дзіцячай літаратуры.
13.	Алена Васілевіч	Звесткі з біяграфіі А.Васілевіч. Тэтралогія “Пачакай, затрымайся” (“... Расці Ганька”, “Доля знойдзе цябе”, “Новы свет”, “Пачакай, затрымайся...”): спецыфіка выкарыстання аўтабіяграфічнага матэрыялу, характарыстыка вобразаў. Вобразы дзяцей у аповесцях “У прасторах жыцця”, “Шляхі-дарогі”. Маральна-этычная праблематыка апавяданняў “Шурка Рэмзікаў”, “Сябры” і інш. Успаміны А.Васілевіч пра Я.Коласа, І.Мележа, Я.Маўра, М.Лынькова.
14.	Ніл Гілевіч	Фальклорныя матывы і жанры ў паэзіі Н.Гілевіча. Займальнасць, мастацкая дасканаласць загадак. Мастацкае асэнсаванне пачуцця гонару за права “беларусам звацца” – верш “Казачная зямля”. Творы, напісаныя Н.Гілевічам па матывах балгарскай дзіцячай паэзіі.
15.	Рыгор Барадулін	Звесткі з біяграфіі Р.Барадуліна. Жанравая разнастайнасць паэзіі Р.Барадуліна (вершы, загадкі, лічылкі, жарты, скарагаворкі, задачкі, загадкі, забаўкі, прыбабунькі, калыханкі, дражнілкі, казкі). Вобразнасць, тонкае адчуванне мовы, здольнасць гуляць са словам, разуменне дзіцячага светаўспрымання, як адметныя асаблівасці твораў Р.Барадуліна. Адметнасці азбук Р.Барадуліна.
16.	Дзіцячая літаратура на сучасным этапе: проза, паэзія, драматургія.	Пашырэнне жанрава-тэматычных абсягаў у прозе, паэзіі і драматургіі. Сучасная літаратурная казка і яе асаблівасці. Характэрныя асаблівасці сучаснай паэзіі. Агляд сучасных паэтычных зборнікаў. Драматургія для дзяцей. Зварот да жанру “фэнтэзі”. П’есы-казкі для ляльнага тэатра. Мастацкі-ілюстратары дзіцячых кніг. Перыядычны друк для дзяцей. Творчая спадчына П.Місько, У. Ліпскага, У. Ягоўдзіка, В. Зуёнка. Звесткі з біяграфіі У.Ліпскага. Рэдактарская дзейнасць у часопісе “Вясёлка”. Дзіцячы свет у апавяданнях У.Ліпскага. Арыгінальныя сюжэты, казачная плынь, прыгодніцкія элементы ў аповесцях пісьменніка. У.Ягоўдзік – заснавальнік і рэдактар дзіцячага часопіса “Лесавік”, рэдактар газеты “Дзеці і мы”. Зварот У.Ягоўдзіка да народных скарабаў. Тэма далёкага мінулага Беларусі ў кнізе “Сем цудаў Беларусі”. Фальклорная аснова твораў, прысвечаных роднай прыродзе. Выхаванне экалагічнай культуры і цікавасці ў дзяцей да пазнання прыроды. Маральна-этычная праблематыка п’ес-казак У.Ягоўдзіка.

Вучэбна-метадычная карта дысцыпліны

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Формы кантролю
		лекцыі	практычныя заняткі		
1	2	3	4	5	6
	Беларуская дзіцячая літаратура	18	14		Залік
Модуль 1. Гістарычныя перадумовы ўзнікнення дзіцячай літаратуры. Беларуская дзіцячая літаратура першай паловы XX ст.					
1.	Уводзіны. Вытокі беларускай дзіцячай літаратуры. Дзіцячая літаратура пачатку XX ст. Дзіцячая літаратура ў 20-я гады XX ст. і ў 30-я гады XX ст.	2			Апытанне.
2.	Цётка (Алаіза Пашкевіч)	2	2		Апытанне.
3.	Янка Купала і Якуб Колас	2	2		Апытанне, праверка канспектаў.
4.	Змітрок Бядуля, Янка Маўр	2	2		Апытанне, даклады.
5.	Дзіцячая літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя. Уладзімір Дубоўка	2	2		Праверка чытацкіх дзённікаў
6.	Выніковы кантроль па модулю				кантрольная работа
Модуль 2. Беларуская дзіцячая літаратура другой паловы XX ст.					
7.	Дзіцячая літаратура 1955- 1985 гг. Станіслаў Шшукевіч, Эдзі Агняцвет, Васіль Вітка	2	2		Апытанне. Абарона прэзентацый
8.	Алена Васілевіч	2			Праверка чытацкіх дзённікаў, рэфератаў
9.	Ніл Гілевіч, Рыгор Барадулін	2	2		Апытанне.
10	Дзіцячая літаратура на сучасным этапе: проза, паэзія, драматургія.	2	2		Абарона чытацкіх дзённікаў, рэфератаў.
11	Выніковы кантроль па модулю				Залік

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

1. Асноўная і дадатковая літаратура

№ п/п	Пералік літаратуры	Год выдання
1	2	3
Асноўная		
1.	Беларуская дзіцячая літаратура Пад агульн. рэд. А.М.Макарэвіча, М.Б. Яфімавай. – Мн., 2008.	2008
2.	Беларуская дзіцячая літаратура:Хрэстаматыя. Склад. М.Б. Яфімава, В.М. Ляшук. – Мн.: Выш. школа, 2003.	2003
3.	Беларуская дзіцячая літаратура : Хрэстаматыя: Вучэб. дапаможнік для студ. пед. спец. выш. навуч. устаноў / Аўт.-уклад. М.Ф.Шаўлоўская. - Мн. : Юніпрэс, 2003.	2003
Дадатковая		
1	Арабей Л. Стану песняй...: Жыццё і творчасць Цёткі. Мн., 1990.	1990
2	Арочка М. М. Максім Танк : Жыццё ў паэзіі. - Мінск : Навука і тэхніка, 1984. - 272 с.	1984
3	Батвіннік М.Б. Азбука на ўсе часы (Ф.Скарына, Л.Зізаній, К.Каганец). Мн., 2003.	2003
4	Бачыла А. Н.Дарогамі Максіма Багдановіча. - 2-е выд., перапрац. і дап. - Мінск : Народная асвета, 1983.-104 с.	1983
5	Бугаёў Дз. Уладзімір Дубоўка: Крытыка-біягр. нарыс. Мн., 2005.	2005
6	Бугаёў Дз. Паэзія Максіма Танка. – 2-е выд.. Мн., 2003.	2003
7	Верабей А. Л. Абуджаная памяць : Нарыс жыцця і творчасці У.Караткевіча. - Мн. : Мастацкая літаратура, 1997. - 256с.	1997
8	Гарэлік Л. Зямля бацькоў дала мне права: Станаўленне творчай індывідуальнасці Рыгора Барадуліна. Мн., 1983.	1983
9	Гніламёдаў У. В. Янка Купала: Жыццё і творчасць / НАН Беларусі. Дзярж. навуковая ўстанова "Ін-т літаратуры імя Я.Купалы". - Мн. : Беларуская навука, 2002. - 238с.	2002
10	Гуревич Э. С. Боль и тревога наши : дети, война, литература / АН БССР, Ин-т литературы им. Я. Купалы. - Минск : Наука и техника, 1986. - 255 с. : ил.	1986
11	Гурэвіч Э. С.Янка Маўр. Нарыс жыцця і творчасці / [рэд. П. К. Дзюбайла ; прадм. З. У. Драздовай] ; НАН Беларусі, Дзярж. навуковая ўстанова "Ін-т літаратуры імя Я. Купалы". - 2-е выд., дап. - Мінск : Беларуская навука, 2004. - 150 с.	2004
12	Казбярук У. Светлай волі чысты звон: Творчасць Алеся Гаруна. Мн., 1991.	1991
13	Калеснік У. Максім Танк: Нарыс жыцця і творчасці. Мн., 1981.	1981
14	Калеснік У. Янка Брыль: Нарыс жыцця і творчасці. Мн., 1990.	1990
15	Марчанка С. М. Васіль Вітка : нарыс жыцця і творчасці. - Мінск : Мастацкая літаратура, 1985. - 189 с.	1985
16	Навуменка І. Я. Якуб Колас. Духоўны воблік героя. - 2-е выд., дап. і перапрац. - Мінск : Выд-ва БДУ, 1981. - 240 с.	1981
17	Навуменка І. Я. Змітрок Бядуля. - 2-е выд. - Мінск : Беларуская навука, 2004. - 227 с.	2004
18	Русецкі А. Уладзімір Караткевіч: Праз гісторыю ў сучаснасць : Нататкі літ. творчасці. - Мн. : Мастацкая літаратура, 2000. - 300 с.	2000
19	Святло чароўнага ліхтарыка: Выбраныя старонкі гісторыі бел.дзіцячай літ. : Дапам.для педагогаў дашк.устаноў: У 2-х кн. Кн.2. - Мн. : Народная асвета, 1998. - 256с.	1998
20	Сіненка Г. Ніл Гілевіч: Нарыс творчасці. Мн., 1981.	1981
21	Яфімава М. Б. Слова-краска, слова-ззянне... : Дапаможнік для настаўнікаў. - Мн. : НМЦэнтр, 2000. - 344с.	2000

2. Арганізацыя самастойнай работы

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы

З мэтай актывізацыі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці студэнтаў, фарміравання ў іх навыкаў і ўменняў самастойнага набывання і абагульнення ведаў рэкамендавана выкананне наступных відаў заданняў: падрыхтоўка паведамленняў, дакладаў, рэфератаў; выкананне практычных заданняў; канспектаванне вучэбнай літаратуры; складанне агляда навуковай літаратуры па тэме; аналітычная апрацоўка тэксту (рэферыраванне), падрыхтоўка прэзентацый.

Формы кіравання самастойнай работай

№п/п	Формы кіравання	Сродкі
1.	Вусная	Апытванне на аўдыторных занятках.
2.	Пісьмовая	Паведамленне. Рэферат. Даклад. Рэферыраванне. Складанне агляда навуковай літаратуры.
3.	Тэхнічная	Прэзентацыя.

Прыкладны пералік заданняў кіруемай самастойнай работы

1. Заданні, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучанаму матэрыялу на ўзроўні пазнавання:

1.1. Заканспектаваць адзін з раздзелаў кнігі: “Беларуская дзіцячая літаратура” Пад агульн. рэд. А.М.Макарэвіча, М.Б. Яфімавай. – Мн., 2008

1.2. Складзі агляд навуковай літаратуры па тэме “Сучасная беларуская літаратура”.

2. Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні прайгравання:

2.1 Падрыхтаваць паведамленне на тэму “Дзіцячыя пісьменнікі Віцебшчыны”.

2.2 Правесці рэферыраванне любога падручніка па дысцыпліне.

3. Заданні, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні прымянення атрыманых ведаў:

3.1. Падрыхтаваць прэзентацыю на тэму « Гісторыя развіцця беларускай дзіцячай літаратуры»

3.2. Падрыхтаваць справаздачу па тэматыцы практычнага курса.

3.3. Выканаць практычнае заданне: прааналізаваць творы для дзяцей сучасных дзіцячых пісьменнікаў.

Літаратура для КСР

№ п/п	Пералік літаратуры	Год выдання
1	2	3
Асноўная		
1.	Беларуская дзіцячая літаратура Пад агульн. рэд. А.М.Макарэвіча, М.Б. Яфімавай. – Мн., 2008.	2008
2.	Беларуская дзіцячая літаратура:Хрэстаматыя. Склад. М.Б. Яфімава, В.М. Ляшук. – Мн.: Выш. школа, 2003.	2003
3.	Беларуская дзіцячая літаратура : Хрэстаматыя: Вучэб. дапаможнік для студ. пед. спец. выш. навуч. устаноў / Аўт.-уклад. М.Ф.Шаўлоўская. - Мн. : Юніпрэс, 2003.	2003

Дадатковая		
1	Арабей Л. Стану песняй...: Жыццё і творчасць Цёткі. Мн., 1990.	1990
2	Арочка М. М. Максім Танк : Жыццё ў паэзіі. - Мінск : Навука і тэхніка, 1984. - 272 с.	1984
3	Батвіннік М.Б. Азбука на ўсе часы (Ф.Скарына, Л.Зізаній, К.Каганец). Мн., 2003.	2003
4	Бачыла А. Н.Дарогамі Максіма Багдановіча. - 2-е выд., перапрац. і дап. - Мінск : Народная асвета, 1983.-104 с.	1983
5	Бугаёў Дз. Уладзімір Дубоўка: Крытыка-біягр. нарыс. Мн., 2005.	2005
6	Бугаёў Дз. Паэзія Максіма Танка. – 2-е выд.. Мн., 2003.	2003
7	Верабей А. Л. Абуджаная памяць : Нарыс жыцця і творчасці У.Караткевіча. - Мн. : Мастацкая літаратура, 1997. - 256с.	1997
8	Гарэлік Л. Зямля бацькоў дала мне права: Станаўленне творчай індывідуальнасці Рыгора Барадуліна. Мн., 1983.	1983

3. Практычныя заняткі: назва тэм і іх змест

№ п/п	Практычныя заняткі	Змест
1	2	3
1.	Цётка (А.Пашкевіч)	1. Асветніцкая дзейнасць Цёткі, яе роля ў станаўленні літаратуры для дзяцей. 2. “Першае чытанне для дзетак беларусаў” (1906) – кніга для чытання ў 1-м класе. Тэма жыцця беларускай вёскі на старонках чытанкі. 3. Дзіцячы свет у паэзіі Цёткі (вершы “Сыноч маленёк”, “Сірацінка”). 4. Гуманістычны змест апавядання “Міхаська”. 5. Маральна-этычная праблематыка апавяданняў з кнігі “Гасцінец для малых дзяцей” (1906). 6. Удзел Цёткі ў выданні 1-га беларускага часопіса для моладзі “Лучынка”.
2.	Якуб Колас	1. Маленства пісьменніка паводле кніг М.Лужаніна “Песня з леснічоўкі” (1982), С.Александровіча “На шырокі прастор” (1972), У. Сулкоўскага, А.Міраславіча “Якуб Колас” (2007). 2. “Другое чытанне для дзяцей беларусаў” (1909) Я.Коласа. Кампазіцыя кнігі. Ідэйна-тэматычнае і жанравае багацце твораў чытанкі. 3. Гуманістычны змест апавяданняў “Дзеравеншчына”, “Сірата Юрка”, “У старых дубах”. 4. Якуб Колас – казачнік (“Рак – Вусач”, “Дуб і чароціна”, “Цяжкая доля”, “Два маразы” і г.д.). 5. Прырода і поры года ў паэзіі Я.Коласа для дзяцей. 6. “На прасторах жыцця” (1926) як 1-я спроба распрацаваць жанр юнацкай аповесці.
3.	Змітрок Бядуля	1. Маленства Змітрака Бядулі паводле кнігі “У дрымучых лясках” (1940). 2. Тэматыка, мастацкія асаблівасці апавяданняў 1912-1915 гг. (“Пяць лыжак заціркі”, “Малыя дрывасекі”, “Велікодныя яйкі”, “Дзе канец свету?”). 3. Паэзія З.Бядулі для дзяцей (“Мае забавы”, “Дудачка”, “Калыханка”, “Вясной”, “Сняжынкi”, “Конік”, “Лісічка”, “Верабейчык”) і інш. 4. Аналіз казак З.Бядулі “Скарб”, “Бліночак з неба”, “Іванка-прастачок”, “Мурашка Палашка”. 5. Увасабленне ідэі бяссмерця ў аповесці-казцы “Сярэбраная табакерка”. Кантраснае размежаванне добра і зла. Умоўнасць вобразаў, асаблівасці кампазіцыі.

4.	Станіслаў Шушкевіч, Эдзі Агняцвет	1.Звесткі з біяграфіі С.Шушкевіча. 2. Першыя крокі ў дзіцячай літаратуры – казка “Звярыны баль” (1929). Невыразнасць ідэі. Новая рэдакцыя твора (1936). 3. С.Шушкевіч – казачнік (“Камар-брыкун і Жаба-квактуха”, “Пра Лісу-хітруху і добрых сяброў Мядзведзя, Зайца і Пеўня”, “Дванаццаць пасланцоў”, “Ліса з магнітафонам” і інш.). 4. Маральна-этычныя праблемы ў вершах (“Хрыпаты пеўнік”, “Савольнікі”, “Каля лесу ехаў зайка”, “Казка-быль пра рэпку”, “Адзінка з двойкай” і інш.). 5. Асаблівасці паэтыкі вершаў С.Шушкевіча: канкрэтнасць паэтычнага вобраза, дакладнасць рыфмы, інтанацыйнае багацце, меладычнасць 1. Тэматычная і жанравая шматстайнасць творчасці Эдзі Агняцвет: кнігі “Мы сур’ёзныя, мы вясёлыя”(1976), “Доктар Смех” (1977), “Хто пачынае дзень?” (1982), “На двары алімпіяда” (1984) і інш. 2. Паэтызацыя працы ў вершах Эдзі Агняцвет “Мой тата – будаўнік”, “Машыніст”, “Вясёлка”, “Цагліна”, “Скульптар”. 3. Пейзажныя вершы (“Музыка лесу”, “Падарожнік”, “Даддзжы”) і тэма аховы прыроды (“Рабінка”, “Чаму ў трывозе дзед Мароз?”, “Рэчка, рэчанька”) у творчасці Э.Агняцвет. 4. Сатырычна-гумарыстычныя вершы “Параска і падказка”, “На дачы ў гамаку”, “Шчодры Цішка”, “Вельмі ветлівы Мікіта” і інш. 5. Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў творчасці Э.Агняцвет (“Песня пра піянерскі сцяг” (1949), “Будзем сябраваць” (1979). 6. Гуманістычны пафас, сучаснае і мінулае ў паэмах “Незвычайныя канікулы”, “Васіль Сяргеевіч”, і ў оперы-казцы “Джанат”
5.	Рыгор Барадулін	1.Жанравая разнастайнасць паэзіі Р.Барадуліна (вершы, загадкі, лічылкі, жарты, скарагаворкі, задачкі, загадкі, забаўкі, прыбабункі, калыханкі, дражнілкі, казкі). 2. Спосабы актывізацыі мастацкага мыслення дзяцей: вершы-пытанні, камічныя сітуацыі (“Ці пазыхае бегемот?”, “Хто дагары нагамі?”, “Як быць?”, “Ты чуў? Ты чула?”, “Пільная патрэба”, “Рэгуліроўшчык”, “Як заяц стаў даўгавухі”, “Буду ўрачом”). 3. Свет маленства ў вершах “Ай! Не буду! Не хачу!”, “Раскідач”, “Пытанне ўсім” і інш. Вершы пра жывёл і птушак (“Экзамен”, “Ці ляцяць вароны ў вырай?”, “Пеўнік-весьялун” і інш.). 4. Традыцыі фальклору і наватарскія пошукі паэта ў жанры казкі (“Бабуліна казка”, “Мех шэрых, мех белых”, “Не паслухаў зайчык маму”, “Як воўк калядаваў”, “Залатая прасніца”). 5. Роля паэзіі Р.Барадуліна ў абуджэнні цікавасці да роднага слова, чуйнасці да яго гучання, выхаванні ў дзяцей назіральнасці і пачуцця прыгожага
6.	Дзіцячая літаратура на сучасным этапе: драматургія	1. Фальклорныя матывы, вобразы, элементы прыгодніцтва ў п’есах С.Кавалёва “Хохлік”, З.Дудзюк “Жывая вада”, П.Васючэнкі і С.Кавалёва “Дзівосныя авантуры паноў Кубліцкага ды Заблоцкага”. 2. Зварот да жанру “фэнтэзі” – п’есы Р.Баравіковай “Міжпланетны пажарнік” і З.Дудзюк “Канікулы на астэроідзе”. 3. Спробы ўвасобіць “рыцарскія тэмы” ў п’есах С.Кавалёва “Падарожжа з драўляным рыцарам”, Л.Рублеўскай “Янук, рыцар Мятлушкі”. 4. П’есы-казкі для лялечнага тэатра М.Захарэнкі “Разумная ўнучка”, “Лясныя сваты”, “Пакрыўджаны дзед”.

4. Сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

№п/п	Формы дыягностыкі	Сродкі дыягностыкі
1.	Вусная	Апытанне. Даклад. Залік.
2.	Пісьмовая	Кантрольная работа. Праверка канспектаў. Рэферат.
3.	Вусна-пісьмовая	Абарона чытацкіх дзённікаў.
4.	Тэхнічная	Прэзентацыя.

5. Крытэрыі ацэнкі ведаў разгледжаны і зацверджаны на пасяджэнні кафедры літаратуры (пратакол № 12 ад 21.05.2018). Інфармацыя размешчана на платформе інфармацыйна-адукацыйнага рэсурса «Moodle». У адпаведнасці з дадзенай шкалай адзнак ставяцца адзнакі па ўсіх відах вучэбнай дзейнасці студэнта (у адпаведнасці з вучэбна-метадычнай картай): *апытанне, даклад, залік, кантрольная работа, праверка канспектаў, рэферат, праверка чытацкіх дзённікаў, прэзентацыя.*

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

Узроўні	Балы	Паказчыкі ацэнкі
Нізкі	1	Студэнт не даў адказу на тэарэтычнае пытанне, не выканаў практычнае заданне.
	2	Студэнт не даў адказу на тэарэтычнае пытанне, не выканаў практычнае заданне або выканаў з памылкамі, якія не мог выправіць, нягледзячы на пытанні-падказкі з боку выкладчыка.
	3	Студэнт даў недавальняючы адказ на тэарэтычнае пытанне, не выканаў практычнае заданне або выканаў з памылкамі, якія не змог выправіць, нягледзячы на пытанні выкладчыка, якія дапамагалі яму ў справе выпраўлення памылак.
Здавальняючы	4	Студэнт даў няпоўны, але здавальняючы адказ на тэарэтычнае пытанне, не выканаў практычнае заданне, але прадэманстраваў разуменне сутнасці задання, калі адказваў на вызначальныя пытанні выкладчыка.
Сярэдні	5	Студэнт даў няпоўны, але здавальняючы адказ на тэарэтычнае пытанне, з істотнымі недахопамі выканаў практычнае заданне і пры гэтым не мог зрабіць неабходныя выправленні па патрабаваннях выкладчыка.
	6	Студэнт даў няпоўны, але здавальняючы адказ на тэарэтычнае пытанне, з істотнымі памылкамі выканаў практычнае заданне, але змог зрабіць частковыя выправленні па патрабаваннях выкладчыка.
Дастатковы	7	Студэнт даў поўны, але з нязначнымі недакладнасцямі адказ на тэарэтычнае пытанне, з нязначнымі памылкамі выканаў практычнае заданне, пры гэтым не змог выправіць памылкі па патрабаванні выкладчыка.
	8	Студэнт даў поўны адказ на тэарэтычнае пытанне, але дапусціў нязначныя недакладнасці, якія ў далейшым змог выправіць пры адказе на ўдакладняльныя пытанні выкладчыка, з нязначнымі памылкамі выканаў практычнае заданне, але змог унесці неабходныя выправленні па патрабаваннях выкладчыка.
Высокі	9	Студэнт даў поўны адказ на тэарэтычнае пытанне, прадэманстраваў валоданне паняццямі-тэрміналагічным апаратам па тэме пытання, правільна выканаў практычнае заданне, паспяхова адказаў на дадатковыя пытанні выкладчыка па тэме, сумежнай з пытаннем / заданнем.
	10	Студэнт даў вычарпальны адказ на тэарэтычнае пытанне, прадэманстраваў свабоднае валоданне паняццямі-тэрміналагічным апаратам па тэме пытання, правільна выканаў практычнае заданне, паспяхова адказаў на дадатковыя пытанні выкладчыка, патлумачыў алгарытм яго выканання, паспяхова адказаў на дадатковыя пытанні выкладчыка па праграме дысцыпліны.

Прадакол узгаднення вучэбнай праграмы ВВА

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вивучаемай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара прадакола)
1	2	3	4
Гісторыя беларускай літаратуры	літаратуры	Прапаноў няма	прадакол № 13 ад 16.05.2020 г.
Фалькларыстыка	літаратуры	Прапаноў няма	прадакол № 13 ад 16.05.2020 г.
Уводзіны ў літаратуразнаўства	літаратуры	Прапаноў няма	прадакол № 13 ад 16.05.2020 г.

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА
на ____/____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падставы

Вучэбная праграма прагледжана і ўзгоднена на пасяджэнні кафедры
літаратуры (пратакол № ____ ад _____ 202_ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дэкан факультэта

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА
на ____/____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падставы

Вучэбная праграма прагледжана і ўзгоднена на пасяджэнні кафедры
літаратуры (пратакол № ____ ад _____ 202_ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дэкан факультэта

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

на ____/____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падставы

Вучэбная праграма прагледжана і ўзгоднена на пасяджэнні кафедры
літаратуры (пратакол № ____ ад ____ 202_ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

на ____/____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падставы

Вучэбная праграма прагледжана і ўзгоднена на пасяджэнні кафедры
літаратуры (пратакол № ____ ад ____ 202_ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

(вучоная ступень, вучонае званне)
(Імя, імя па бацьку, прозвішча)

(подпіс)